

Asia: VN/15120/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain, sijoitusrahastolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Vastauksissa pyydetään nostamaan esille kommentit, jotka koskevat erityisesti vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia tai sijoitusrahastolakia

1. Näkemykset maksuvalmiuden hoitojen keinoja koskevista säännöksistä
2. Näkemykset lainojen alullepanoa ja lainanantorahastoja koskevista säännöksistä
3. Näkemykset ulkoistamista koskevista säännöksistä
4. Näkemykset raportointia koskevista säännöksistä
5. Näkemykset säilytysyhteisöjä ja säilytysyhteisöpoikkeusta koskeviin säännöksiin
6. Näkemykset uusista sallituista palveluista
7. Näkemykset kiinteistörahastoja koskevista säännöksistä
8. Näkemykset Finanssivalvontaa koskevista säännöksistä
9. Muut muutosehdotuksia koskevat huomiot

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain, sijoitusrahastolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Yhtenä muutosdirektiivin tavoitteena ja siten myös kansallisten lakimuutosten pyrkimyksenä on eurooppalaisten ja siten myös suomalaisten rahastojen kilpailukyvyn parantaminen sekä kotimaisilla kuin myös kansainvälisilläkin markkinoilla. Kotimaisten rahastojen kilpailukyvyn parantuminen ja rahastojen rahastopääoman kasvu voivat olla omiaan ohjaamaan varallisuutta suomalaisen yritysrahoitukseen. Erityisesti lainan alullepanevien rahastojen osalta voi kotimaisten yritysten rahoituskanavat parantua tai vähintään monipuolistua. Ministeriön näkemyksen mukaan muutosdirektiivin ja esityksen tavoite on tärkeä. Vaikka yleisellä tasolla suomen yritysrahoitus toimii hyvin, on siinä ongelmia, erityisesti kasvavien ja kansainvälistyvien yritysten rahoituksen saannissa. Pk-barometrin mukaan voimakkaasti kasvavista yrityksistä noin 70 % tarvitsee Finnvera Oyj:n takauksen saadakseen pankista lainaa. Lisäksi suomalaiset pääomarahastot ovat liian pieniä. Suomen yritysrahoitus on erittäin pankkikeskeistä. Lainarahastojen määrä Suomessa on vaatimatonta. Muutosdirektiivin mukaan on tarpeen yhdenmukaistaa lainanantorahastojen ja lainojen alullepanoa koskevia käytäntöjä. Muutosdirektiivin myötä myös todettaisiin selkeästi, että vaihtoehtorahastoilla on oikeus alullepanna lainoja. Lainoja myöntävät vaihtoehtorahastot voivat olla vaihtoehtoinen rahoitus lähde reaaliotaloudelle (AIFM-direktiivin johdantokappale 13) sellaisille PK-yrityksille, joilla voi olla vaikeampaa saada rahoitusta muilta luotonmyöntäjiltä, kuten pankeilta. Lainoja alulle panevat vaihtoehtorahastot voisivat myöntää lainoja paitsi yrityksille ja muille yhteisöille ja tahoille, myös kuluttajille. Ministeriön mukaan olisi positiivista suomen kasvun kannalta, jos muutosdirektiivin ja esityksen tavoitteet toteutuisivat.

Hallituksen esityksen mukaisesti muutosdirektiivin täytäntöönpanossa on jonkin verran kansallista liikkumavaraa. Muutosdirektiivi sallii tietyiltä osin valinnaisia mahdollisuuksia kansallisessa lainsäädännössä, mutta osin myös tiukempaa kansallista lainsäädäntöä. Esityksessä on valittu muutosdirektiivin vaihtoehtoista ne, jotka parhaiten edistävät Suomen rahoitusmarkkinoiden kilpailukykyä ja hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista. Kansallisesti ei säädettäisi muutosdirektiivin vaatimukset ylittäviä lisävelvoitteita. Muutosdirektiivin tarjoama kansallinen liikkumavara pyrittäisiin hyödyntämään panemalla täytäntöön kansallisesti valinnaiset sallivat säännökset ja jättämällä ottamatta käyttöön mahdollisuudet kansallisiin rajoituksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esityksen lähestymistapaa erittäin hyvänä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön jäsenvaltio-optioita, joilla parannetaan vaihtoehtorahastojen hoitajien ja rahastoyhtiöiden liiketoimintamahdollisuuksia. Esimerkiksi jatkossa rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille mahdollistettaisiin uudenlaisten liitännäis- ja muiden palveluiden tarjoaminen, mikä tarkoittaisi toimijoille mahdollisia uusia tulonlähteitä ja toiminnan skaalaamista.

Muutosdirektiivi sallii, että lainoja alullepanevia vaihtoehtorahastoja hoitaville vaihtoehtorahastojen hoitajille voidaan kansallisesti vahvistaa tiukemmat säännöt tietyn tyyppisten vaihto ehtorahastojen osalta. Lisäksi muutosdirektiivi sallii, että kansallisesti voidaan yleistä etua koskevista pakottavista syistä kieltää kuluttajalainojen alullepano vaihtoehtorahastojen toimesta kyseisen jäsenvaltion alueella. Esityksessä ei ehdoteta tiukempia kansallisia säännöksiä lainoja alulle paneville vaihtoehtorahastoille. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esityksen lähestymistapaa erittäin hyvänä.

Ministeriölle on jäänyt esityksen pohjalta epäselväksi, miten määritellään avoin rahasto ja suljettu rahasto. Esitystä on hyvä täydentää tältä osin. Lisäksi esitystä olisi hyvä täydentää siltä osin, että rahaston toiminta määrittelee sovellettavan lainsäädännön ei sen yhtiömuoto.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säilytysyhteisön sijainti maata koskeva poikkeus. Siinä missä säilytysyhteisön on nykyisin sijaittava samassa jäsenvaltiossa kuin vaihtoehtorahasto, olisi jatkossa mahdollista nimetä myös toisessa ETA-valtiossa sijaitseva säilytysyhteisö silloin, kun edellytykset ulkomaisen säilytysyhteisön nimeämiseen täyttyisivät. Vaihtoehtorahastojen hoitajan olisi toimitettava Finanssivalvonnalle perusteltu pyyntö toiseen ETA-valtioon sijoittautuneen säilytysyhteisön nimeämisestä ja pyynnössä olisi osoitettava, ettei Suomessa ole tarjolla asianmukaisia säilytyspalveluja. Ministeriön pitää muutosta hyvänä. Suomessa säilytysyhteisöjä on rajoitetusti. On tärkeitä suomalaisille rahastoille, että ne voivat tarvittaessa valita ulkomaisen säilytysyhteisön, jolla on sekä osaamista, että ne voivat tarjota palveluluita kilpailukykyiseen hintaan. Tarvittaessa esityksen perusteluja on hyvä täydentää siten, että Finanssivalvonnalle on mahdollisuus tehdä joustavasti päätöksiä suomalaisten rahastojen etujen mukaisesti. Olisi pidemmän päälle hyvä, jos EU-tasolla voitaisiin poistaa valvojan hyväksynnän vaatimus, jos rahasto käyttää ETA-valtioon sijoittautunutta säilytysyhteisöä.

Lopuksi ministeriö korostaa hyvän säädösympäristön merkitystä yritysrahoitustoimialle. Mitä parempi säädösympäristö on, mukaan lukien verotus, sen vähemmän on tarvetta valtion paikata markkinapuutteita. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimii muun muassa Finnvera Oyj sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy markkinapuutteiden paikkaajina. Niiden merkitys on lisääntynyt viimeisien vuosien aikana ja toivottavasti esitys tulee osaltaan vähentämään paineita näitä rahoittajia kohtaan. Myös tästä näkökulmasta ministeriö osaltaan kannustaa esityksen yhteydessä korjaamaan muita mahdollisia lainsäädännössä olevia korjaustarpeita.

Jyrki Orpana
Työ- ja elinkeinoministeriö